

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КРИВОРІЗЬКИЙ ФАХОВИЙ КОЛЕДЖ
ДЕРЖАВНОГО НЕКОМЕРЦІЙНОГО ПІДПРИЄМСТВА
«ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «КИЇВСЬКИЙ АВІАЦІЙНИЙ ІНСТИТУТ»**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Начальник коледжу

Анатолій АНДРУСЕВИЧ

«___» _____ 2026 р.

Система менеджменту якості

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

**щодо підвищення рівня залучення здобувачів освіти до усного спілкування та
висловлювання на заняттях**

СМЯ КРФК КАІ МР 03 – 01 – 2026

КРИВИЙ РІГ

	<p>Система менеджменту якості МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ щодо підвищення рівня залучення здобувачів освіти до усного спілкування та висловлювання на заняттях</p>	Шифр документа	СМЯ КРФК КАІ МР 03 – 01 – 2026
		сторінка 2 з 9	

УЗГОДЖЕННЯ:

	Підпис	Ініціал, прізвище	Посада	Дата
Розробник		М. Кольчак	Завідувач навчально-методичного кабінету	
Розробник		А. Кишинівська	Завідувач лабораторії	
Узгоджено		Г. Даниліна	Заступник начальника коледжу з навчально-методичної роботи	
Узгоджено		Д. Власенков	Відповідальний з якості коледжу	

Рівень документа – 2а

Плановий термін між ревізіями – 1 рік

КОНТРОЛЬОВАНИЙ ПРИМІРНИК

Надруковано в єдиному екземплярі

Загальна кількість врахованих примірників - 0

У справу № _____

	<p>Система менеджменту якості МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ щодо підвищення рівня залучення здобувачів освіти до усного спілкування та висловлювання на заняттях</p>	Шифр документа	СМЯ КРФК КАІ МР 03 – 01 – 2026
		сторінка 3 з 9	

ЗМІСТ

1. Актуальність проблеми	4
2. Мета рекомендацій	4
3. Основні принципи організації усного спілкування	4
4. Ефективні методи залучення до усного мовлення	4
5. Практичні поради викладачу	5
6. Критерії оцінювання усного мовлення	6
7. Очікувані результати	6
8. Висновки	6

	<p>Система менеджменту якості МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ щодо підвищення рівня залучення здобувачів освіти до усного спілкування та висловлювання на заняттях</p>	Шифр документа	СМЯ КРФК КАІ МР 03 – 01 – 2026
		сторінка 4 з 9	

1. Актуальність проблеми

У сучасному освітньому процесі особливого значення набуває розвиток комунікативної компетентності здобувачів освіти. Для дисциплін соціально-гуманітарного циклу (історія, філософія, соціологія, правознавство, література тощо) усне мовлення є не лише засобом перевірки знань, а й інструментом формування критичного мислення, аргументації та громадянської позиції.

Недостатній рівень залучення здобувачів освіти до усного висловлювання призводить до:

- пасивності на заняттях;
- поверхневого засвоєння матеріалу;
- труднощів у формулюванні власної думки;
- зниження мотивації до навчання.

2. Мета рекомендацій

Сприяти підвищенню якості освітнього процесу шляхом активного залучення здобувачів освіти до усного мовлення, розвитку їхніх навичок аргументованого висловлювання та участі в академічному діалозі.

3. Основні принципи організації усного спілкування

Принцип активності

Кожен здобувач має бути включений у процес обговорення.

Принцип безпечного середовища

Важливо створити атмосферу, де здобувачі освіти не бояться висловлювати власну думку.

Принцип діалогічності

Навчання має будуватися як діалог, а не монолог викладача.

Принцип систематичності

Усне мовлення має бути регулярною складовою кожного заняття.

Принцип варіативності

Використання різних форм і методів роботи.

4. Ефективні методи залучення до усного мовлення

4.1. Дискусійні методи

- проблемні питання;
- дебати;
- круглі столи;
- відкритий мікрофон.

Приклад:

«Чи можна вважати ... справедливим?»

	<p>Система менеджменту якості МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ щодо підвищення рівня залучення здобувачів освіти до усного спілкування та висловлювання на заняттях</p>	Шифр документа	СМЯ КРФК КАІ МР 03 – 01 – 2026
		сторінка 5 з 9	

«Які альтернативні підходи до ... існують?»

4.2. Метод “Think–Pair–Share”

1. Індивідуальне обдумування.
2. Обговорення в парах.
3. Представлення результатів групі.

4.3. Рольові ігри та моделювання ситуацій

- судові засідання (право);
- історичні реконструкції;
- соціальні кейси.

4.4. Міні-презентації здобувачів освіти

- короткі виступи (2–5 хв);
- аналіз джерел;
- аргументація позиції.

4.5. Сократичний діалог

Постановка відкритих запитань:

- «Чому ви так вважаєте?»
- «Які докази це підтверджують?»
- «Чи існує інша точка зору?»

4.6. Робота в малих групах

- обговорення кейсів;
- підготовка спільної позиції;
- представлення результатів.

5. Практичні поради викладачу

1. Плануйте мінімум 30–50% часу заняття для активного мовлення здобувачів освіти.
2. Ставте відкриті запитання, які не мають однозначної відповіді.
3. Залучайте «тихих студентів» через роботу в парах або малих групах.
4. Використовуйте «правило кожного» — кожен має висловитися хоча б раз.
5. Не перебивайте та не критикуйте різко — коригуйте м’яко.
6. Давайте час на обдумування відповіді.
7. Використовуйте формувальне оцінювання (за участь, аргументацію, логіку).

6. Критерії оцінювання усного мовлення

Доцільно враховувати:

- змістовність відповіді;
- логічність викладу;
- аргументованість;
- здатність вести діалог;
- мовленнєву культуру.

	<p>Система менеджменту якості МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ щодо підвищення рівня залучення здобувачів освіти до усного спілкування та висловлювання на заняттях</p>	Шифр документа	СМЯ КРФК КАІ МР 03 – 01 – 2026
		сторінка 6 з 9	

7. Очікувані результати

Впровадження зазначених підходів сприятиме:

- розвитку критичного мислення;
- формуванню навичок публічного виступу;
- підвищенню навчальної мотивації;
- активізації пізнавальної діяльності;
- підготовці здобувачів до професійної комунікації.

8. Висновки

Активне залучення здобувачів освіти до усного спілкування є необхідною умовою ефективного навчання. Роль викладача полягає не лише у передачі знань, а й у створенні умов для їхнього осмислення через мовлення, діалог і взаємодію.

	<p>Система менеджменту якості МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ щодо підвищення рівня залучення здобувачів освіти до усного спілкування та висловлювання на заняттях</p>	Шифр документа	СМЯ КРФК КАІ МР 03 – 01 – 2026
		сторінка 7 з 9	

Ф 03-04

АРКУШ ОЗНАЙОМЛЕННЯ З ДОКУМЕНТОМ

№ з/п	Ініціал, прізвище ознайомленої особи	Підпис ознайомленої особи	Дата ознайомлення	Примітки
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				
11				
12				
13				
14				
15				
16				
17				
18				
19				
20				
21				
22				
23				
24				
25				

	Система менеджменту якості МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ щодо підвищення рівня залучення здобувачів освіти до усного спілкування та висловлювання на заняттях	Шифр документа	СМЯ КРФК КАІ МР 03 – 01 – 2026
		сторінка 8 з 9	

Ф 03-05

АРКУШ ОБЛІКУ ЗМІН

№ запису	№ сторінки (пункту)	Тип запису*	Ініціал, прізвище особи, яка внесла зміни	Підпис особи, яка внесла зміни	Дата внесення зміни	Дата введення зміни
1	Підстава для запису:					
2	Підстава для запису:					
3	Підстава для запису:					
4	Підстава для запису:					
5	Підстава для запису:					
6	Підстава для запису:					
7	Підстава для запису:					
8	Підстава для запису:					
9	Підстава для запису:					
10	Підстава для запису:					
11	Підстава для запису:					
12	Підстава для запису:					
13	Підстава для запису:					
14	Підстава для запису:					
15	Підстава для запису:					
16	Підстава для запису:					
17	Підстава для запису:					

* – установлені наступні типу записів: «змінено», «замінено», «введено», «анульовано».

	<p align="center">Система менеджменту якості МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ щодо підвищення рівня залучення здобувачів освіти до усного спілкування та висловлювання на заняттях</p>	Шифр документа	<p align="center">СМЯ КРФК КАІ МР 03 – 01 – 2026</p>
		<p align="center">сторінка 9 з 9</p>	

Ф 03-06

АРКУШ РЕЄСТРАЦІЇ РЕВІЗІЙ

№ з/п	Дата проведення ревізії	Ініціал, прізвище особи, що проводить ревізію	Висновок проведення ревізії	Підпис особи, що провела ревізію
1				
2				
3				
4				
5				
6				
7				
8				
9				
10				
11				
12				
13				
14				
15				
16				
17				
18				
19				
20				
21				
22				
23				
24				